

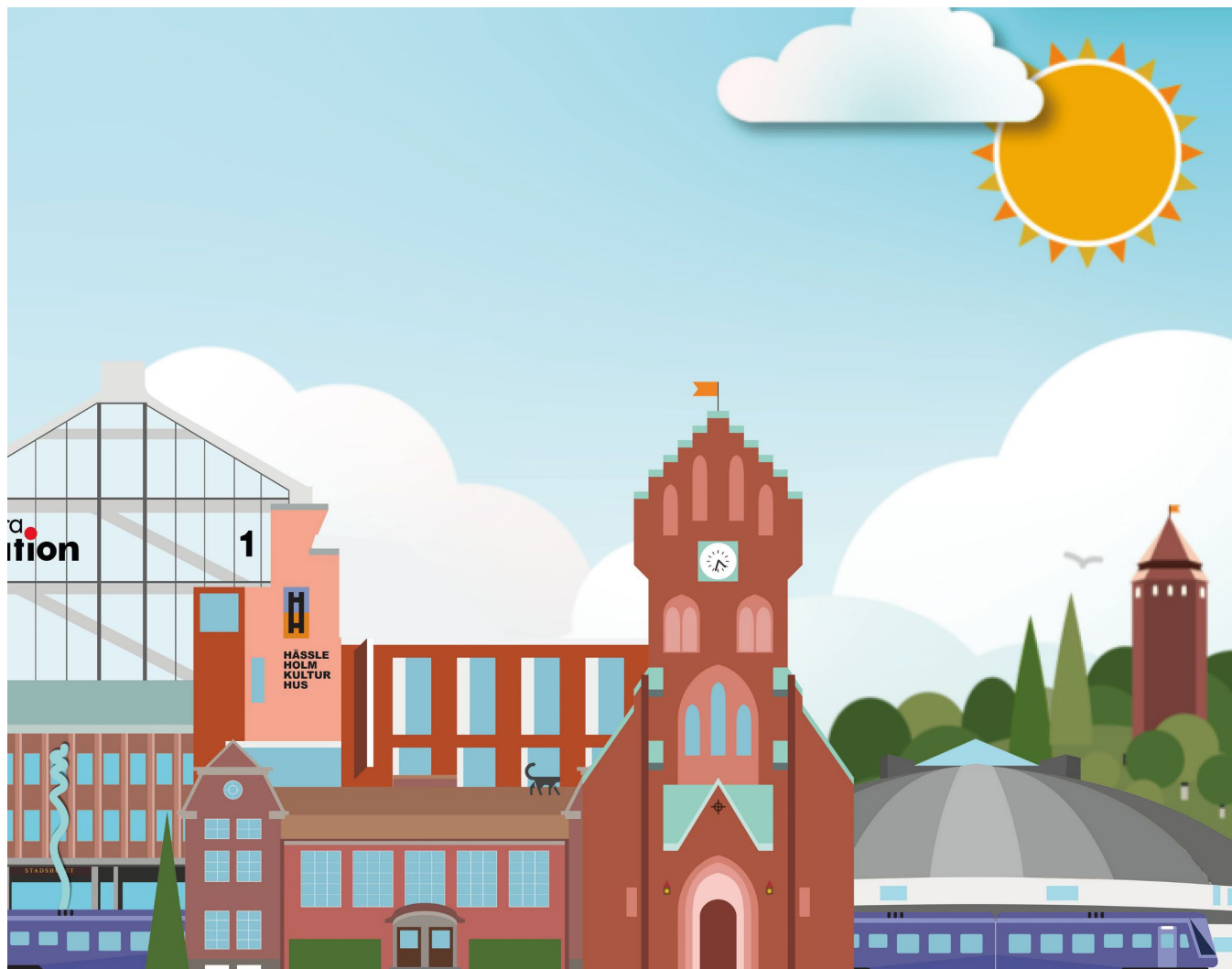

Stadsmiljöprogram

För Hässelholms stad

Tillgänglighetsanpassat textunderlag

Framtagen av Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen

Antagen: 2025-06-24 § 89

Dnr: B 2024-000744

Diarienummer: B 2024-000744

Antagen: 2025-06-24 § 89

Fastställt av: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

För revidering ansvarar: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

För uppföljning ansvarar: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Dokumentet gäller för: Hässleholms kommun

Kommunal författningssamling: Program och handlingsplan

Giltighetsperiod: Tills vidare

Framtagen av: Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen i samverkan med tekniska förvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen samt kommunledningsförvaltningen.

Användarvillkor

Kartor:

© Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen, Hässleholms kommun

Geodata från Hässleholms kommun är inte fria att sprida utan särskilt tillstånd. Särskilt nyttjanderättsavtal kan krävas.

Kommunen garanterar inte att den geografiska informationen är helt felfri, helt aktuell eller helt fullständig. Kommunens geografiska data inom tomtmark ajourhålls inte i samma utsträckning som inom allmän platsmark.

© Lantmäteriet CC BY 4.0. [Creative Commons licens CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Geodatasamverkan

Fotografier och illustrationer:

Hässleholms kommun har rättigheterna att publicera ingående bilder/material. I de fall fotografen inte arbetar inom kommunen anges fotografens namn särskilt.

Innehållsförteckning

1.	Inledning och bakgrund	5
	Vad är ett stadsmiljöprogram?	5
	Bakgrund, syfte och mål	5
	Genomförande	6
	Samverkan	6
	Avgränsning	6
	Analysunderlag	7
	SWOT-analys	7
	Lynchanalys	9
	Utvecklingsanalys	10
2.	Färgsättning	11
	Riktlinjer	11
	Baskulör	11
	Accentkulör	12
3.	Belysning	13
	Generella riktlinjer	13
	Ljussättning, färg- och ljusåtergivning	13
	Specifika riktlinjer	14
	Grundbelysning	14
	Specifika riktlinjer – Torg	14
	Specifika riktlinjer – Stråk	14
	Avvikande stråk och platser	14
	Specifika riktlinjer – Park	15
	Miljö- och effektbelysning	15
	Generella riktlinjer	15
	Specifika riktlinjer – Fonder och fasader	15
	Specifika riktlinjer – Grönska	16
4.	Markbeläggning	17
	Generella riktlinjer	17
	Granit	18
	Specifika riktlinjer – Små och storgatsten	18
	Specifika riktlinjer – Höllar	18
	Specifika riktlinjer – Kantsten	18

Betong.....	18
Specifika riktlinjer – Betongplatta	18
Specifika riktlinjer – Blomplatta.....	18
Specifika riktlinjer – Stavar.....	18
Marktegel.....	19
Specifika riktlinjer	19
Asfalt.....	19
Specifika riktlinjer	19
Stenmjöl	19
Specifika riktlinjer	19
Gatumålning och kontrastmarkering.....	19
Specifika riktlinjer - Gatumålning	19
Specifika riktlinjer - Kontrastmarkering.....	19
Specifika riktlinjer - Ledstråk	20
5. Möbler och utrustning	21
Generella riktlinjer	21
Kulör och material	21
Riktlinjer.....	21
Sittplatser och bord.....	21
Specifika riktlinjer – Formella sittplatser	21
Specifika riktlinjer - Bord	22
Avfallskärl.....	22
Specifika riktlinjer - Papperskorgar.....	22
Specifika riktlinjer – Källsorteringskärl	22
Cykelställ och pollare.....	22
Specifika riktlinjer – Cykelställ.....	22
Specifika riktlinjer - Pollare.....	23
Planteringskärl och blomstertorn	23
Specifika riktlinjer – Planteringskärl.....	23
Specifika riktlinjer - Blomstertorn.....	23
Markgaller, rabattskydd och stamskydd	24
Specifika riktlinjer – Markgaller	24
Specifika riktlinjer – Rabattskydd.....	24
Specifika riktlinjer – Stamskydd	24
Räcken och staket.....	24

Specifika riktlinjer – Räcken.....	24
Specifika riktlinjer – Staket.....	25
6. Konst och utsmyckning	26
Generella riktlinjer	26
Offentlig konst	26
Tillfällig utsmyckning	26
Specifika riktlinjer	27
7. Grönska	28
Generella riktlinjer	28
Träd.....	28
Specifika riktlinjer - Träd.....	28
Buskar och häckar.....	29
Specifika riktlinjer	29
Perenner, lökar och säsongsblommor	29
Specifika riktlinjer - Perenner	30
Specifika riktlinjer - Säsongsblommor	30
Specifika riktlinjer - Lökar.....	30
8. Skötsel och underhåll	31
Generella riktlinjer	31
Förslag till zonindelning för skötselnivåer	31
9. Skyltar.....	33
10. Uteserveringar	33
11. Vidare arbete	34
Etappindelning	34
Pilotprojekt.....	35
Slutord	35

1. Inledning och bakgrund

Detta är ett kompletterande textunderlag till det digitala dokument som utgör Stadsmiljöprogrammet för Hässleholm. Det här dokumentet innehåller samma text som i den digitala handlingen men har inte fullständigt kart- och bildmaterial. För full förståelse för informationen och tillgång till komplett bild- och kartmaterial hänvisas till det digitala dokumentet. Mycket information finns kopplat direkt i kartorna och återges inte i detta dokument.

Vad är ett stadsmiljöprogram?

Stadsmiljöprogrammet visar hur vi kan utveckla och förvalta Hässleholms offentliga miljöer för att bidra till en attraktiv, trygg och levande stad. Programmet samlar riktlinjer för utrusning, färg- och materialval, utformning och gestaltning. Det innehåller inspiration i form av bilder och interaktiva kartor.

Som ett centralt verktyg i stadsutvecklingen stärker programmet förutsättningarna för en levande stad med aktiva och attraktiva offentliga miljöer och mötesplatser året runt. Programmet ger en gemensam riktning för att förbättra både funktion och estetik, vilket gör Hässleholm stad mer attraktiv att bo, besöka och verka i.

Ett samlat ramverk underlättar och effektiviserar samverkan och det dagliga arbetet som bedrivs av olika förvaltningar och andra aktörer i stadens offentliga rum.

Bakgrund, syfte och mål

Hässleholms offentliga miljöer ska vara attraktiva, trygga och tillgängliga för alla. Genom att skapa väl gestaltade mötesplatser och en sammanhållen stadsbild stärks både livskvaliteten och stadens identitet. Programmet fokuserar på utformningen av stadens offentliga rum, såsom gator, torg och parker, och omfattar detaljer som möblering, lekfulla inslag och ökad tillgänglighet. Däremot behandlar det inte fasader, byggnader eller större stadsstrukturer.

Stadsmiljöprogrammet är ett strategiskt verktyg för att samordna kommunens arbete med drift, förvaltning och utveckling av stadens gestaltade offentliga miljö. Det tydliggör ansvarsfördelning och riktlinjer för gestaltning och planering, vilket säkerställer en långsiktig och hållbar stadsutveckling. Programmet konkretiserar kommunfullmäktiges strategiska mål genom att:

- Skapa **attraktiva och hållbara livsmiljöer** som gör Hässleholm till en attraktiv plats för invånare och besökare.
- Medverka till ett **välståndande företagsklimat**.
- Bidra till en **trygg och välkomnande stadsmiljö** genom genomtänkt utformning av offentliga rum.
- Gynna en **hållbar ekonomisk utveckling** genom att programmet underlättar och effektiviserar arbetet mellan förvaltningar.

En enhetlig utformning av material, utrustning och färgsättning i stadens offentliga rum gör det enklare att orientera sig och bidrar till en mer sammanhängande och välkomnande stadsmiljö. En tydlig struktur för hur stadens gestaltning ska hanteras skapar förutsättningar för välgrundade beslut och medvetna val i planering och genomförande.

Genom att samla visioner, mål och riktlinjer för stadens offentliga rum i ett gemensamt dokument blir stadens utvecklingsarbete mer transparent och tillgängligt för invånare, näringsliv och andra aktörer. Programmet stödjer kommunens och nämndernas arbete med att skapa långsiktiga och strategiska lösningar för en attraktiv och välfungerande offentlig miljö. Det underlättar samverkan mellan olika aktörer, vilket effektiviserar planering, projektering och drift. På så sätt bidrar programmet till en hållbar ekonomisk utveckling och en väl gestaltad stadsmiljö där människor trivs, vill bo, leva och besöka likväl som verksamheter kan få förutsättningar att utvecklas.

Genomförande

Programmet har arbetats fram av miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen i samverkan och dialog med tekniska förvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, samt HessleCity.

Programmet ska beaktas i detaljplanering, bygglovshantering och andra myndighetsutövningar. Samverkan mellan förvaltningar och externa aktörer är central för att lyckas genomföra programmets mål.

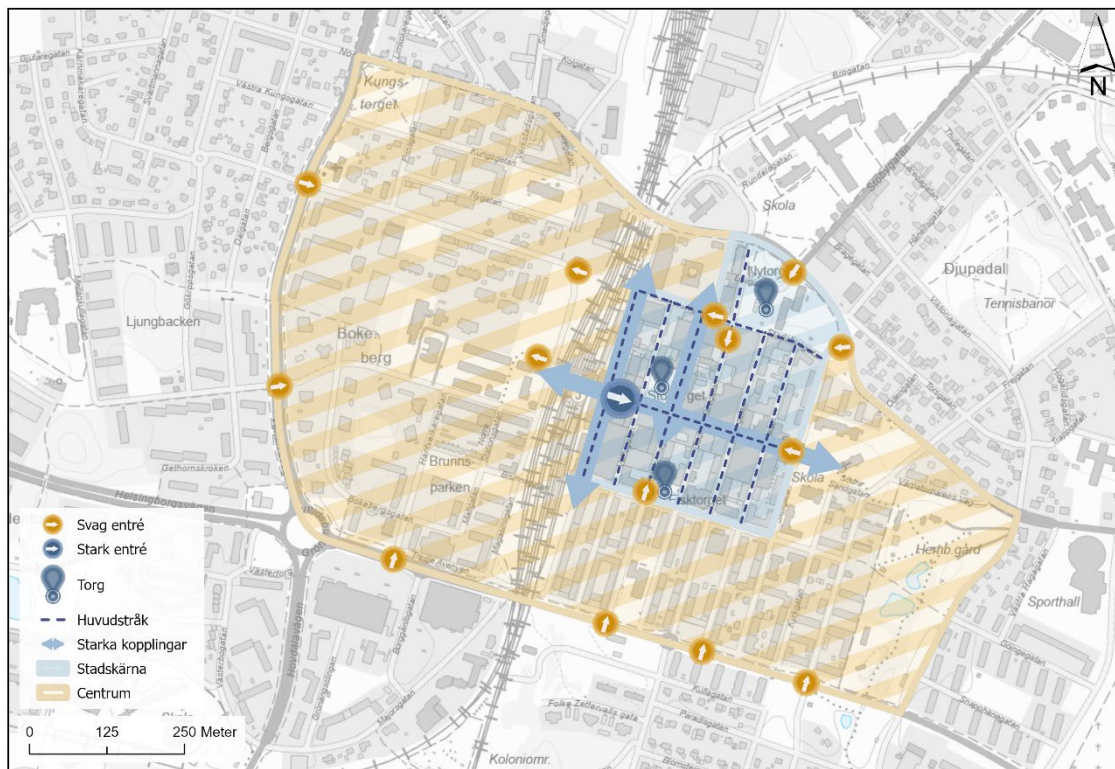
Samverkan

Det gemensamma arbetet med stadens offentliga rum och det vidare arbetet med statsmiljöprogrammets intentioner ska fortsätta genom regelbunden samverkan mellan flera aktörer. Samverkan bidrar till en tydlig och gemensam riktning för stadensmiljöns fortsatta utveckling och arbetet för en attraktiv, trygg och välkomnande stadsmiljö.

Avgränsning

Stadsmiljöprogrammet gäller gator, parker och torg i centrum, som avgränsas av Kristianstadsvägen, Vankivavägen, Viaduktgatan och Österåsgatan. Området inkluderar även den historiska stadskärnan öster om järnvägsstationen, stationsområdet och västra centrum. Stadskärnan avgränsas av Andra Avenyn, Järnvägsgatan, Viaduktgatan och Skolgatan.

Stadskärnan kännetecknas av tydliga axlar, vilka framhävs på kartan (se *karta 1*) genom dominerande riktningar och siktlinjer. Kartan belyser även centrala torg med orienteringsvärde samt det karaktäristiska rutnätsmönster som präglar området.

Karta 1: Kartan visar på programmets avgränsning, svaga och starka entréer samt viktiga orienteringsvärden. För fullständig tillgång till kartunderlagen, vänligen se det motsvarande kapitlet i den digitala versionen.

Analysunderlag

För att säkerställa en välgrundad och hållbar stadsutveckling är det viktigt att förstå hur platser fungerar idag. Därför har viktiga värden och element identifierats – både vad gäller styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Analyserna lägger grunden för en stadsutveckling som både harmonierar med programmets vision och möter behoven hos dem som bor, vistas och rör sig i staden.

SWOT-analys

En SWOT-analys har tagits fram som lyfter Hässleholms roll som en viktig knutpunkt med goda kommunikationer. Stadskärnan och centrum präglas av en unik karaktär, ett rikt historiskt arv, levande kulturmiljöer och hög tillgänglighet. Samtidigt saknas en sammanhållen gestaltning, tryggheten brister, och låg köpkraft hämmar utvecklingen. Det finns potential att stärka stadslivet genom bättre nyttjande av torg, gröna kopplingar och kulturens roll som mötesplats. Dock hotas centrum av konkurrens från större städer, befolkningsminskning och ekonomiska utmaningar, vilket kräver samordnade insatser för en hållbar stadsutveckling.

STYRKOR

- Stadens historiska arv
- Knutpunkt i flera skalor
- Unik stadskaraktär
- Liten stadskärna med närhet till allt
- Kulturella platser
- Mycket offentlig konst
- Natur i och omkring
- Stortorget och Avenyen
- Stationens, kulturhuset och bibliotekets centrala läge
- Kulturhusets utbud
- Lokalt engagemang

SVAGHETER

- Ingen sammanhållen gestaltning
- och stökig möblering
- Många likåldriga träd
- Låg köpkraft i stadskärnan
- Skadegörelse och otryggt
- Bristande skyltning
- Många tomma eller täckta skyltfönster
- För mycket plats avsedd för bilar
- Stortorget är främst passage
- Oklar identitet och bristande stolthet
- Bristande belysning och skötsel
- Trafiktät stad

Möjligheter

- Tågförbindelser
- Locka in de yngre
- Ökad trygghet
- Attrahera unika butiker
- Utveckling av västra centrum
- Kulturhuset som nod och mötesplats
- Konsthall/saluhall i gamla stationshuset
- Uteserveringar året om
- Lediga butikslokaler
- Outnyttjade torg
- Mer gröna kopplingar
- Temporära projekt och installationer

HOT

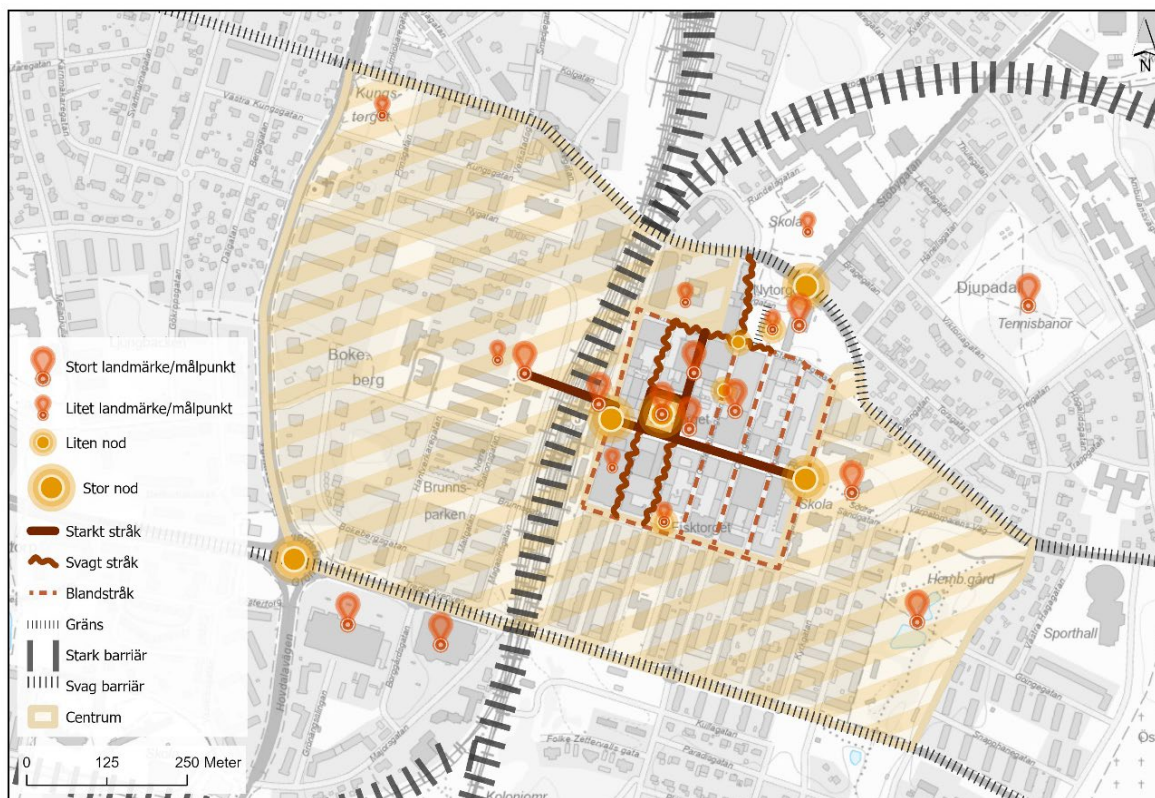
- Konkurrens från större städer, näthandel och externa handelsområden
- Tomma lokaler och fortsatt minskad
- efterfrågan
- Befolkningsminskning
- Minskning av arbetstillfällen
- Skadegörelse, kriminalitet och missbruk
- Tågförbindelser
- Demografi
- Oenigheter i stadens utveckling
- Indragna resurser

Illustration: Illustrationen visar på en SWOT-analys för Hässleholm stad.

Lynchanalys

En analys enligt Lynchmetoden har tagits fram. Syftet med analysen är att förstå hur människor uppfattar och orienterar sig i en stad. Metoden bygger på fem centrala element som tillsammans formar en mental karta (se karta 2), vilket gör det lättare för människor att hitta och navigera i stadsmiljön.

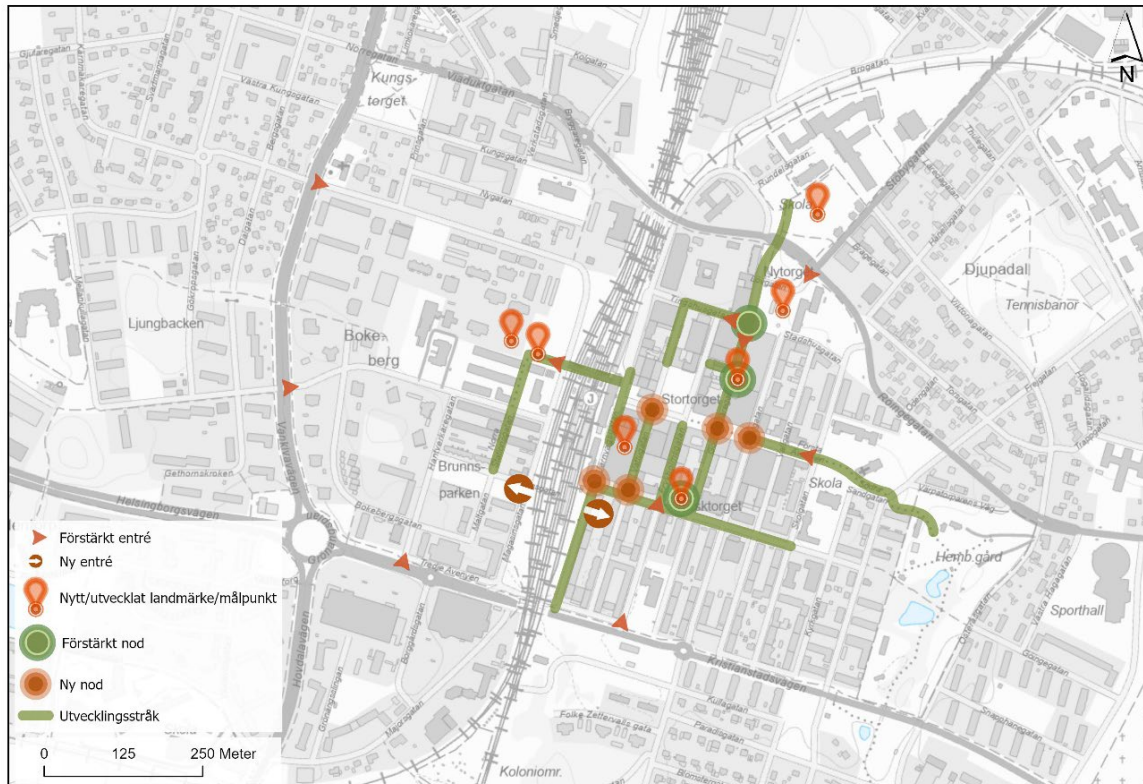
- **Stråk** – Gator, gångvägar eller andra rörelsevägar som folk använder.
- **Gränser** – Naturliga eller byggda avgränsningar, som en järnväg, en mur eller en stor väg.
- **Noder** – Viktiga mötesplatser, till exempel torg, stationer eller stora korsningar.
- **Landmärken** – Tydliga platser eller byggnader som hjälper folk att hitta, som ett högt torn eller en staty.
- **Områden** – Stadsdelar som känns enhetliga, till exempel ett bostadsområde med liknande hus.

Karta 2: Kartan är en lynchanalys som identifierar upplevelsen av stadskärnans stråk, gränser och barriärer, noder, målplatser och landmärken. För fullständig tillgång till kartunderlagen, vänligen se det motsvarande kapitlet i den digitala versionen.

Utvecklingsanalys

En riktning för stadens önskade utveckling har tagits fram. Syftet med analysen är att tydliggöra visionsbilden för hur vi vill att stadskärnan ska förbättras och upplevas för dem som bor, vistas och rör sig i staden.

Karta 3: Kartan visar utvecklingsvisionen för olika stråk, nya och förstärkta entréer och noder samt utvecklade landmärken och målpunkter. För fullständig tillgång till kartunderlagen, vänligen se det motsvarande kapitlet i den digitala versionen.

2. Färgsättning

En färgpalett för Hässleholm stad som representerar staden i både nutid och historia har tagits fram. Färgsättningen för Hässleholm syftar till att skapa en enhetlig och lättorienterad stadsmiljö och delas in i baskulör och accentkulör. Baskulören ska ge en lugn och sammanhållen grund, medan accentkulörerna ska användas för att skapa liv och intresse utan att stjäla uppmärksamheten från omgivningen. Tillsammans ger de en visuellt tilltalande och funktionell stadsbild, där olika områden kan ha sin egen karaktär.

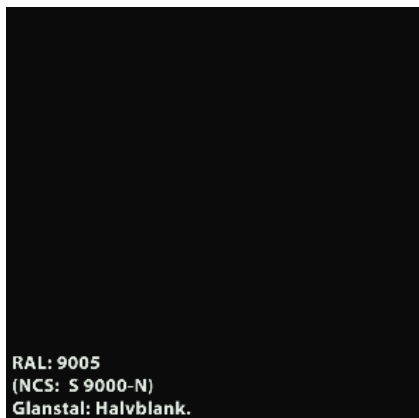
Kompletterande riktlinjer för färgsättning av markbeläggning samt möbler och utrustning beskrivs närmre i respektive kapitel.

Riktlinjer

- Kulör och materialyta ska alltid väljas med hänsyn till omgivningens karaktär och ursprung för att skapa harmoni.
- En sammanhållen färgpalett används för att ge platser och stråk ett lugnt och enhetligt uttryck, vilket skapar igenkänning och en känsla av sammanhang i staden.
- Baskulören ska vara diskret, anpassas till en variation av andra material och kulörer, samt vara klassisk och hållbar över tid, vilket gör att den framhäver omgivande byggnaders arkitektur och materialens karaktär på ett subtilt sätt.
- Accentkulörerna kompletterar baskulören och används på detaljer eller mindre platser för att skapa kontraster, liv och lekfullhet i staden.
- I första hand används RAL-nummer. Om det inte är möjligt, används de angivna NCS-numren som likvärdiga kulörer.

Baskulör

Baskulören är svart och har valts ut för att den har varit en naturlig del av stadens offentliga miljö. Den har ett modernt, klassiskt och tidlöst uttryck och finns alltid som standardsortiment hos leverantörer.

Observera att kulöråtergivning som visas här kan avvika från originalet.

Accentkulör

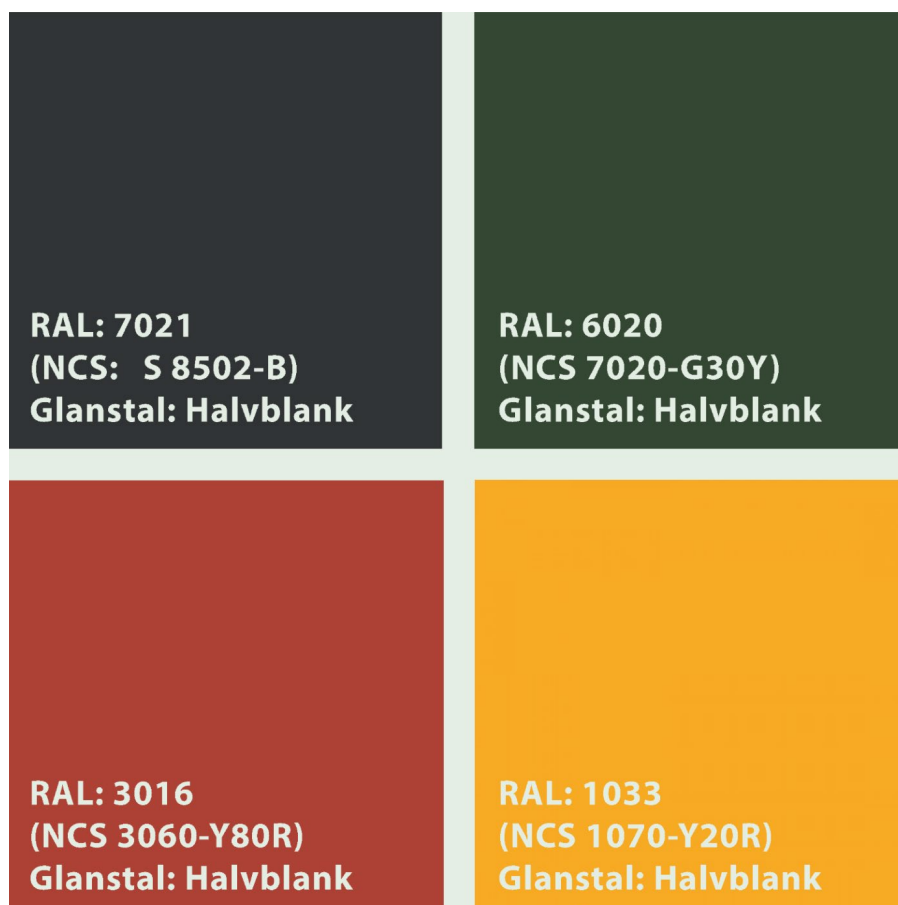
Accentkulörerna kompletterar baskulören och används främst på enstaka platser och stråk, till mindre detaljer och vid olika tillställningar i staden.

Den mörkgrå kulören (RAL 7021) har en modern, urban känsla och används för metallytor.

Den mörkgröna kulören (RAL 6020) har en klassisk, tidlös och historiskt förankrad karaktär. Den används främst på parkmiljöers utrustning och möbler.

Den terracottaröda kulören (RAL 3016) har en varm kontrasterande och klassisk karaktär och används vid speciella platser samt tillfälliga event och projekt i stadsmiljön.

Den ockragula kulören (RAL 1033) har en varm kontrasterande och historiskt förankrad karaktär. Den används vid speciella platser samt tillfälliga event och projekt i stadsmiljön.

Observera att kulöråtergivning som visas här kan avvika från originalet.

3. Belysning

När mörkret faller förändras stadens karaktär. Genom belysning kan vi skapa trygghet, orienterbarhet, trafiksäkerhet och en atmosfär som både lyfter fram stadens skönhet och gör den levande efter att solen gått ner. Med rätt ljus sätts stadens bästa sidor i fokus – fasader, torg och gator blir scener där funktion, trygghet och estetiska upplevelser samverkar. Genomtänkt belysning gör inte bara staden mer attraktiv utan stärker också känslan av gemenskap och omsorg om våra gemensamma miljöer.

Generella riktlinjer

- Begränsa antalet armaturmodeller och stolpar för ett enhetligt och välplanerat intryck.
- Planera belysningen ur fotgängarens perspektiv och använd ljus som vägvisare.
- Välj modeller med utbytbara komponenter.
- Prioritera extra god belysning på frekventerade stråk, platser och korsningspunkter.
- Föredra energieffektiva armaturer som hållbara alternativ.
- Val av armatur och material ska ske med hänsyn till miljöpåverkan och hållbarhet.
- Undvik marknivåbelysning eller armaturer som kan nås för att minska risken för skadegörelse, alternativt om det kan integreras i något annat element på marknivå samtidigt som den är lättillgänglig vid underhåll.
- Minimera påkörningsrisken genom att placera stolpar och armaturer utanför områden för fordonstrafik och underhåll som snöröjning och gräsklippning.
- Belysning ska placeras så att den inte hindrar framkomlighet för gång-, cykel- och hjälpmedelsburna trafikanter eller minskar sikten och säkerheten.
- Armaturer ska väljas för enkel skötsel och minimala driftproblem, gärna med utanpåliggande lösningar.
- Upprustning av stadskärnan ska prioriteras, och befintliga funktionsdugliga armaturer som ersätts återanvänds i andra delar av staden utanför centrum.
- Armaturer som inte kan återanvändas ska doneras till föreningar.
- Provbelysning och provplacering ska utföras innan slutgiltiga beslut fattas.
- Vid utbyte av armaturtyp inom ett stråk ska en enhetlig lösning säkerställas för hela sträckan.
- Förändringar av belysning i offentlig miljö ska samordnas med belysningsplaneraren på tekniska förvaltningen.

Ljussättning, färg- och ljusåtergivning

Ljussättning bör hanteras på ett genomtänkt och nyanserat sätt. Det centrala är inte enbart att ett rum eller stråk är belyst, utan på vilket sätt belysningen utformas och upplevs. Därför är det av stor vikt att planera ljussättning och färg- samt ljusåtergivning med omsorg och medvetenhet.

Specifika riktlinjer

- Skapa jämn och bländfri belysning längs gångstråk, torg och parker.
- Använd en ljusfärg på cirka 3000K för en behaglig och naturlig känsla på torg.
- Använd en ljusfärg på cirka 4000 K vid gator.
- För god färgåtergivning bör det vara minst Ra70 på gator och minst Ra80 i miljöer med fotgängare och cyklister.

Grundbelysning

Grundbelysningen skapar en sammanhängande och välkomnande stadsmiljö. Genomtänkta armaturval binder samman stadskärnan och ger områden unik identitet. En tydlig belysningshierarki stärker orienterbarheten och lyfter fram stadens karaktär. Syftet är att skapa trygghet, vägledning och funktionalitet.

För att se den interaktiva grundbelysningskartan, vänligen gå till motsvarande kapitel i den digitala versionen.

Specifika riktlinjer – Torg

- Markera entréer med belysning för att underlätta orientering.
- Integrera belysning i till exempel bänkar och räcken för framhävnings av platsens viktiga delar.
- Belysningen ska spegla och förstärka varje torgs unika karaktär, med anpassade armaturer och monteringshöjder utifrån platsens storlek, historia och funktion.
- Torgets öppna känsla ska bibehållas genom att placera stolpbelysning främst i utkanterna.
- Linspända armaturer och ljusslingor kan användas på mindre torg. De skapar rumslighet och ett visuellt "tak" utan att täcka ytan.
- En färgtemperatur på cirka 3000-4000K ska användas.

Specifika riktlinjer – Stråk

- På gånggator ska belysningen placeras på lägre höjd med tätare avstånd mellan armaturer.
- Armaturen ska monteras på stolpe eller fasad beroende på gaturummets utformning.
- Linspända armaturer får inte placeras längs stråk då fri passage för räddningstjänsten måste säkerställas.
- Färgtemperaturen ska vara på cirka 3000-4000K.

Avvikande stråk och platser

Vissa stråk och platser bör tillåtas avvika från ovanstående riktlinjer och ha en annan belysningslösning för att få en unik karaktär. I stadskärnan gäller detta till exempel Vattugatan vid Kulturhuset, Nytorget och Fisktorget.

Specifika riktlinjer – Park

- Markera entréer och utgångar med belysning för att underlätta orientering.
- Välanvända gång- och cykelvägar och delar av omgivningen ska ljussättas för ökad trygghet och överblick.
- Sittplatser och små platsbildningar ska ljussättas för trygghet och trivsel.
- Belys aktivitetsytor som pergolor, boulebanor, utegym och grillplatser för ökad användning under kvällstid.
- Belys lekplatser för trygg och säker användning och minskad oönskad aktivitet under kvällstid.
- Bevara mörka områden och stråk där det är lämpligt med hänsyn till djur- och växtliv.
- Parkstråkens belysning kan nattsänkas.
- Använd rotationssymmetriskt/rundstrålande ljus med ett enkelt formspråk och en färgtemperatur på 3000 K.
- Beakta armaturens placering i förhållande till träden.

Miljö- och effektbelysning

Miljö- och effektbelysning kompletterar grundbelysningen genom att skapa en varierad och identitetsskapande ljusmiljö. Riktat ljus, lågt placerade ljuspunkter, lysande ytor och skiftande ljusfärger används för att lyfta fram stadsmiljön på ett estetiskt sätt. Syftet är att skapa stämning, identitet och visuella upplevelser, där ljusets riktning, ljusstyrka och kombination av ljuskällor är avgörande. Återkommande årstidsbelysningar kompletterar även den permanenta belysningen.

För att se den interaktiva miljö- och effektbelysningskartan, vänligen gå till motsvarande kapitel i den digitala versionen.

Generella riktlinjer

- Smalt, riktat ljus – till exempel från strålkastare på stolpar – kan användas för att lysa upp detaljer som bänkar och markbeläggning och på så sätt skapa tydliga blickfång.
- Lågt placerade ljuspunkter på pollare och integrerad belysning i till exempel bänkar ger dynamik och en mer välkomnande atmosfär i stadsmiljön.
- Ljuseffekter kan skapas med ljusslingor, lysande armaturer, neonskyltar eller linjer för att addera karaktär och skapa visuella fokus.

Specifika riktlinjer – Fonder och fasader

Belysning av fasader och fondmotiv skapar vackra vyer, förstärker stadens identitet och underlättar orientering i Hässleholms stadskärna. Genom att lyfta fram fasader, statyer och murar definieras stråk, rum och viktiga platser, vilket ökar rumskänslan och gör miljön ljusare.

- Byggnader av särskild betydelse, såsom Hässleholms kyrka, Statt, Kulturhuset och Stadshuset, ska ha genomtänkt ljussättning för att lyfta fram deras arkitektur och roll i stadsmiljön.

- För bostadshus som utgör ett framträdande fondmotiv ska diskret entrébelysning användas för att minimera bländning och bevara byggnadens visuella helhet.
- Moderna byggnader med glasfasader bör dra nytta av interiör belysning för att ge liv och variation kvällstid.
- Norra stationsområdets moderna arkitektur kan lyftas fram genom att exempelvis rikta belysning på unika detaljer och ha ett kallare ljus som kontrasterar mot de äldre byggnadernas varmare toner.
- Offentliga statyer, konstverk och fontäner bör belysas för att lyfta fram stadens konstnärliga inslag. Observera att det ska ske i samråd med ansvariga, med hänsyn till verkets material och färg.

Specifika riktlinjer – Grönska

Hässelholm kan lyfta sin grönska genom belysning av alléer, solitära träd och trädgrupper. Rätt ljussättning skapar landmärken, förstärker stråk och motverkar mörka områden kvällstid.

- Ljussättning av träd ska ske med hänsyn till djur- och växtliv genom anpassad ljusstyrka, riktning och användningstid.
- Solitära träd och mindre trädgrupper vid torg och korsningar bör belysas för att stärka stadens identitet samt skapa orienteringspunkter och rumsupplevelse.
- Kombination av markstrålkastare och stolpmonterade spotlights bör användas för att framhäva både stam och krona hos större träd.
- Grönska längs centrala stråk, som Järnvägsgatan, Stortorget och Första Avenyen, bör belysas för en trivsamt och tydlig stadsbild.
- Karaktärsfulla planteringsytor vid stråk, torg och entréer bör belysas för en levande och färgrik miljö, liksom framtida gröna väggar.

4. Markbeläggning

Markbeläggning speglar platsens status, funktion, karaktär och historia och bidrar till stadens sammanhang och kontinuitet. Det ska vara tillgängligt, lättskött och hållbart. I centrala Hässleholm har gatsten och hållar i granit länge använts och är bevarandevärda. För att få en enhetlig stadsmiljö föreslås få materialval i samstämda nyanser.

Generella riktlinjer

- Markbeläggnings material, färg och form ska spegla platsens historia, stärka dess karaktär och skapa sammanhang.
- Val av markbeläggning ska spegla användningen.
- Granit ska vara ett dominerande material i stadskärnan, då det är hållbart och tidlöst.
- Hinderfria gångstråk ska underlätta och öka läsbarheten för synskadade med hjälp av naturliga ledstråk, gångstråk med visuella kontraster/mönster, olikheter i material samt anlägga en jämn beläggning med smidiga övergångar.
- Beläggnings ska vara slitstark och lätt att underhålla.
- Kantsten i stadskärnan och centrum ska vara av granit.
- Markmaterial ska signalera riktning, gränser, övergångar och ytans funktioner till användarna och bidra till helhetsintrycket av området.
- Markbeläggnings ska ha jordnära färger som grått, beige och granitsvart. Rödbruna och gula toner kan användas för värme och variation. Färgval anpassas efter platsens funktion, med mjuka toner för gångstråk och lekfulla färger för lekplatser.
- Gåfartsgator ska utformas kantfria för att tydligt markera att eventuell biltrafik sker på de gåendes villkor.
- Torgens markbeläggning ska förstärka platskänslan och därmed vara platsspecifik inom färgpalettens ramar.
- Uppmuntrar en fantasifull och lekfull stensättning där platser tillåter, samt att symbolplattor ska kontrastera funktionsytan i både färg och form så att den syns tydligt.

Granit

Specifika riktlinjer – Små och storgatsten

- Smågatsten ska användas till gångfartsområdets mittendel.
- Gatsten ska undvikas på cykelvägar.
- Mönsterläggningar uppmuntras, särskilt bågmönster i potentiella körbanor.
- Smågatsten ska användas i utfarter, refuger, mittremsor och p-fickor.
- Färgsättningen sträcker sig från svart och grått till rött och ska huvudsakligen användas i separata kombinationer för att tydligt signalera riktning och funktion.
- På torgytor, mittremsor och utfarter kan färgerna, om det harmonierar med omgivningen och övriga material eller mönster, kombineras och blandas för att skapa en dynamisk helhet.
- Storgatsten ska inte användas på stora ytor sett till tillgänglighet, men passar för inramning, avgränsning, på mittremsor och refuger.

Specifika riktlinjer – Hällar

- Ska komplettera gångfartsområden/gångator för tillgänglighetens skull samtidigt som det förstärker signalen för riktning och orientering.
- Standardbredden är 350 millimeter och längden 900 millimeter, men längden kan variera.
- Ska läggas i vertikalt halvförband, vara släta och finnas i färgerna grått och rött.

Specifika riktlinjer – Kantsten

- Granithällar används främst i stadskärnan medan huggen råkantsten används i centrum.

Betong

Specifika riktlinjer – Betongplatta

- Plattytor bör användas restriktivt i stadskärnan men kan användas på trottoarer, breda gångator utmed kanterna och infarter i centrum.
- I stadskärnan ska val av röda betongplattor prioriteras.
- I centrumzonen tillåts gråa betongplattor i större utsträckning.
- Runt stolpar och brunnar används smågatsten med fördel över plattor.

Specifika riktlinjer – Blomplatta

- Bevara i möjligaste mån befintliga röda betongplattor med blomsymbol.

Specifika riktlinjer – Stavar

- Ska efterlikna marktegel i dimensionerna 105x210x50 millimeter och ska läggas i passande mönster på stadskärnans cykelvägar.

- Bör vara en rödbrun kulör.

Marktegel

Specifika riktlinjer

- Ska används på mindre torgytor eller för att lyfta enskilda stråk.
- Rött, svart och gult tegel ska användas utefter omgivningens karaktär.
- Bör läggas i en kreativ kombination och mönsterläggning som tydligt signalerar funktion och riktning samt bidrar till en estetiskt tilltalande miljö.
- Marktegel kan också byggas upp som murar och exempelvis erbjuda informella sittplatser och avlastningsytor.

Asfalt

Specifika riktlinjer

- Ska främst användas i körfält och på cykelbanor i centrum.
- Ska i största möjliga mån inte användas i stadskärnan utöver de mest trafikerade körfälten.

Stenmjöl

Specifika riktlinjer

- Som alternativ till gatsten kan stenmjöl med fördel användas i mittremsor mellan träd-
rader för att få en multifunktionell användning och omhänderta dagvatten. Det ger
också goda förutsättningar för syre- och vattentillförsel för trädens rötter.
- Använd pimpsten tillsammans med stenmjöl för att undvika vattensamlingar.
- Stenkrossfraktionen ska vara 2–4 millimeter.

Gatumålning och kontrastmarkering

Specifika riktlinjer - Gatumålning

- Ska inte utföras på ytor av gatsten, betongplattor eller granithällar.

Specifika riktlinjer - Kontrastmarkering

- Övergångsställen ska försees med kontrastmarkering i både ljushetskontrast på minst 0.40 enligt NCS och taktil kontrast.
- Trappor ska ha prickad kontrastmarkering och en ljushetskontrast på minst 0,40 enligt NCS.

Antagen: 2025-06-24 § 89

Dnr: B 2024-000744

Specifika riktlinjer - Ledstråk

- Separering mellan gång- och cykelbana ska uppnås med hjälp av olika markmaterial som ger en tydlig visuell och taktil kontrast.
- En skiljeremsa kan förstärka separationen och vägledningen.

För att se den interaktiva markbeläggningsskattan, vänligen gå till motsvarande kapitel i den digitala versionen.

5. Möbler och utrustning

I stadskärnan ska möbler och utrustning harmoniera i form, material och kulör för en enhetlig helhet. Ett begränsat urval underlättar drift och minskar kostnader. Vissa möbler kan vara multifunktionella och fungera som konstnärliga inslag samtidigt som de blir sittplatser eller lekredskap. Sittplatser ska vara tillgängliga för alla, och utrustning placeras strategiskt med hänsyn till framkomlighet och mötesplatser. Vissa ytor ska vara flexibla för olika arrangemang.

Generella riktlinjer

- Torgens mittytor hålls fria för flexibilitet och genvägar.
- Utrustning ska vara enkel att rengöra likväl som marken under och intill.
- Tekniska apparater ska ha en enhetlig design och diskret placering.
- Befintliga modeller som nyligen tagits in ska anpassas efter färgernas riktlinjer och flyttas till stadens centrum och utkanter, där gamla möbler och utrustning behöver ersättas.
- För att skapa ett enhetligt intryck av möbleringen ska likartade modeller användas på samma plats.

Kulör och material

Riktlinjer

- Den svarta baskulören (RAL 9005) används till möbler och utrustning med stålkonstruktioner och ståldetaljer.
- Möblers träytor ska vara av ek eller likvärdig kvalitet och hållas omålade.
- Möbler med andra träslag kan målas i accentfärger vid avvikande stråk, platser och vid tillfälliga events.
- I parkmiljöer ska den mörkgröna kulören (RAL 6020) användas till enstaka utrustnings stålkonstruktioner (avfallstunnor, cykelställ och rabattskydd) likväl som den ska målas på möblers träytor.

Sittplatser och bord

Specifika riktlinjer – Formella sittplatser

- Sittplatser ska i så stor utsträckning som möjligt vara tillgängliga för alla och ha arm- och ryggstöd, där sitthöjden är 45–50, sittdjupet är 37–45 centimeter och armstödshöjden är på cirka 22 centimeter.
- På aktiva stråk och platser – exempelvis Första Avenyen, Frykholmsgatan och Stortorget – ska tillgänglighetsanpassade sittplatser finnas med högst 100 meters mellanrum.
- Sittmöbler i stadskärnan ska vara i trä och konstruktionen i gjutjärn eller metall.
- Sittmöbler i parkmiljöer tillåts ha platsspecifika uttryck.

- Bänkar ska placeras med jämna mellanrum. På gågator är avståndet generellt 25 meter, medan det i viktiga gatustråk och parker är 50–100 meter.
- Sittplatser och bord ska som huvudregel förankras i marken, med undantag för platser där behovet av flexibilitet är större, exempelvis Stortorget, som ska kunna anpassas för konserter och andra evenemang.
- Soffor och bänkar ska placeras på platser med en variation av sol, skugga, enskildhet, vindskydd och social samvaro.

Specifika riktlinjer - Bord

- Bord ska vara i oljad ek och konstruktionen i gjutjärn eller metall.

Avfallskärl

Specifika riktlinjer - Papperskorgar

- Papperskorgar ska placeras vid platser med hög aktivitet, som vid stationer, busshållplatser, torg, parker, besöksmål, köpcentrum och samlingspunkter.
- Inkast ska vara på cirka 0,8–1 meters höjd, utformas med lock/tak samt vara rått- och fågelsäkra.
- Designen ska harmoniera med övriga möbler, samtidigt som de tydligt kommunicerar var skräp ska slängas.
- I stadskärnan ska en mindre modell användas som töms med högre frekvens.
- I stadskärnan ska papperskorgarna erbjuda fack för cigarettfimp och panthållare.
- Svarta papperskorgar i stadsmiljö och gröna i parkmiljö.
- Papperskorgar ska inte placeras direkt vid sittplatser.
- Papperskorgar ska vara enkla att tömma.
- Hundlatriner ska placeras främst i parker och övriga grönytor efter behov.

Specifika riktlinjer – Källsorteringskärl

- Ska placeras på platser där det är många besökare och rörelse, till exempel vid stationer och parker, och ska tillmötesgå lagkrav.
- En funktionell miljö och genomtänkt utformning uppmuntrar fler att sortera på rätt sätt.

Cykelställ och pollare

Specifika riktlinjer – Cykelställ

- Ska placeras nära entréer och viktiga målpunkter, samt ha en synlig placering för att öka tryggheten och minska risken för stöld.

- Enkla cykelställ ska placeras vid platser där cyklar parkeras under kortare tid, till exempel intill butikers entréer, medan cykelställ med ramlåsning ska placeras intill stationer och hållplatser.
- Cykelställ ska utformas för att även rymma lådcyklar och barnvagnar, utan att skapa hinder för andra trafikanter. Dessa ska erbjuda säker fastlåsning.
- Parkeringsmöjligheter för utrymmeskrävande cyklar och barnvagnar bör finnas vid kollektivtrafiknoder, större handelsplatser och offentliga byggnader.
- Ska inte hindra framkomlighet.
- Avståndet mellan byglarna ska vara 0,6 meter men på begränsade utrymmen kan det minskas till 0,55 meter.
- Bakom cykelstället ska det finnas en friyta på minst 1,5 meter.
- Rundade former ska användas för att minska synligt slitage.

Specifika riktlinjer - Pollare

- Svartmålade gjutjärnspollare och/eller svart böjbar pollare ska användas vid gångstråk intill biltrafiken och ska förses med reflexband och taktil topp som kommunicerar avstånd och riktning för synskadade.
- Taktil pollare ska användas vid obebakade övergångsställen men inte vid signalreglerade, och toppen ska kommunicera riktning och utformning (antal körfält och refug).
- Råhuggen/krysshamrad pollare ska användas vid gångstråk och kan fungera som en informell sittplats och mur.
- Høj- och sänkbara pollare bör planeras in vid centrala gågator för att möjliggöra leveranser till butiker och andra verksamheter, som exempelvis på Vattugatan och 1:a Avenyen intill Stortorget.

Planteringskärl och blomstertorn

Specifika riktlinjer – Planteringskärl

- Ska användas som utsmyckning på platser och torg, men kan också placeras för att agera som inkörningsskydd och sänka trafikhastigheten.
- En enkel och stilren design uppmuntras och ska vara i gjutjärn och svart baskulör.
- Ska fungera ensam, i grupp eller på rad.
- Vid grupparrangemang ska planteringskärlen varieras i både höjd och storlek.
- Ska vara lätta att flytta men svåra att vända.
- Ska rymma jordvolym anpassad till utvald vegetation.

Specifika riktlinjer - Blomstertorn

- Säsongsbaserade element som skapar höjd och väggar i stadsrummet.
- Ska täckas av vegetation vilket möjliggör en flexibilitet i material- och kulörval.

- Ska placeras i grupper eller på rad i stadens centrala delar, men placeringen ska varieras från år till år.
- Blomstertornets vegetation ska variera i kulör och komposition.

Markgaller, rabattskydd och stamskydd

Specifika riktlinjer – Markgaller

- Ska användas i hårdgjorda miljöer för att skydda planteringsjord från kompaktering och komprimering.
- Ska ha en diskret och enkel design i gjutjärn med den svarta baskulören, samt ha släta ytor och smala mönster.

Specifika riktlinjer – Rabattskydd

- Ska ha en enkel design och smälta in i omgivningen.
- Ska användas i utsatta hårdgjorda miljöer, till exempel i planteringsytor mellan kantstensparkeringar samt aktiva stråk.
- Ska vara i metall och ha den svarta baskulören.

Specifika riktlinjer – Stamskydd

- Ska användas i utsatta hårdgjorda miljöer.
- Särskilt nyetablerade och mindre träd ska ha stamskydd.
- Ska ha en enkel design och smälta in i omgivningen.
- Ska vara i metall och ha den svarta baskulören.
- I öppna växtbäddar och i parker räcker enklare stamskydd som rundstavar av trä och rep.
- När träden växer och blir större räcker markgaller som skydd.

Räcken och staket

Specifika riktlinjer – Räcken

- Ska användas som stöd vid nivåskillnader i trappor och ramper.
- Ska finnas på båda sidor om trappan och sträcka sig 30 centimeter förbi det övre och nedre trappsteget.
- I historiskt känsliga miljöer ska räckena ha en design som harmonierar med omgivningen.
- De ska vara greppvänliga.
- Ska vara i metall och ha den svarta baskulören.

Antagen: 2025-06-24 § 89

Dnr: B 2024-000744

Specifika riktlinjer – Staket

- Ska placeras vid nivåskillnader där en fallrisk finns.
- Ska utformas så att de inte är klättringsbara.
- Ska vara i metall och ha den svarta baskulören.

6. Konst och utsmyckning

Offentlig konst och utsmyckning i Hässleholms stadskärna skapar estetiska och funktionella värden som gör miljön mer levande och inkluderande. Med ett brett utbud av skulpturer och konstverk vill kommunen fortsätta utveckla det konstnärliga landskapet. Genom både permanenta och temporära uttryck kan konsten stärka stadens identitet, skapa mötesplatser och göra det offentliga rummet mer tillgängligt. Den bidrar till delaktighet, väcker reflektion och förstärker platsers karaktär, vilket gör staden mer inspirerande och dynamisk.

Generella riktlinjer

- Befintliga och nya konstverk bör belysas för att lyftas fram.
- Konsten ska präglas av mångfald och jämställdhet för en bred representation av konstnärer.
- Offentlig konst ska stärka Hässleholms identitet och invånarnas stolthet.
- En variation av konstformer ska berika stadens upplevelse och utveckla det konstnärliga landskapet.
- Konst kan vara både funktionell (bänkar, planteringar, belysning) och estetisk (skulpturer, målningar).
- Stadens historia bör gestaltas och levandegöras genom konstverk.
- Placeringen ska anpassas efter platsens karaktär, arkitektur, grönska och rörelsemönster samt konstverkstypen.
- Konstverk ska placeras med hänsyn till trygghetsfrämjande faktorer såsom god siktlinje, ljussättning och undvikande av skymda utrymmen.
- Konst bör placeras i blickfång eller oväntade miljöer för att förstärka dess intryck.
- Offentlig konst ska inkludera och rikta sig till olika målgrupper.
- Flexibla offentliga rum och gator ska ge utrymme för temporära konstverk.
- Vid förändringar av platser ska konstverkens koppling respekteras och konstnären informeras.

Offentlig konst

- Hässleholm stadskärna ska erbjuda konst och utsmyckning av både permanent och tillfällig karaktär.
- Stadens skulpturer ska kompletteras med andra konstformer, såsom ljus- och ljudinstallationer, muralmålningar, klottervänliga väggar, vattenkonst eller vattenlek samt multifunktionella skulpturer som möjliggör flexibel användning och interaktivitet.

Tillfällig utsmyckning

Staden pryds ibland av tillfälliga installationer, både som engångsinslag och årligen återkommande årstidsdekorationer, exempelvis julbelysning och flaggor. Dessa används under en

begränsad tidsperiod för att skapa stämning, lyfta en årstid eller uppmärksamma ett arrangemang.

Specifika riktlinjer

- Tidsperioden för tillfälliga utsmyckningar ska vara tydligt avgränsad för att ge önskad effekt och minska påverkan på det offentliga rummet.
- Storlek och skala ska anpassas till omgivningen och inte hindra tillgänglighet eller framkomlighet.

För att se den interaktiva konst- och utsmyckningskartan, vänligen gå till motsvarande kapitel i den digitala versionen.

7. Grönska

Hässleholms stadskärna domineras av hårdgjorda ytor. För att skapa en mer trivsamt och levande stadsmiljö spelar parker, träd och annan vegetation en avgörande roll. Grönska nära bostäder och vistelseplatser stärker vår hälsa och livskvalitet genom att erbjuda avkoppling och naturupplevelser i vardagen. Växtlighet ger också staden karaktär, skapar visuellt intressanta miljöer och gör stadslivet mer inbjudande. Genom att välja en varierad och platsanpassad växtlighet kan vi forma vackra, unika stadsmiljöer som berikar både människor och stadsrummet.

Generella riktlinjer

- Säsongsvariation och grönska ska präglade stråk och mötesplatser.
- Vegetation ska väljas utifrån kulturhistoriska, estetiska, miljömässiga samt praktiska aspekter, med hänsyn till skötselkrav och platsens specifika förutsättningar.
- Använd tematiska uttryck i stadens planteringar.
- All typ av grönska ska vara i proportion till stadsrummets skala.

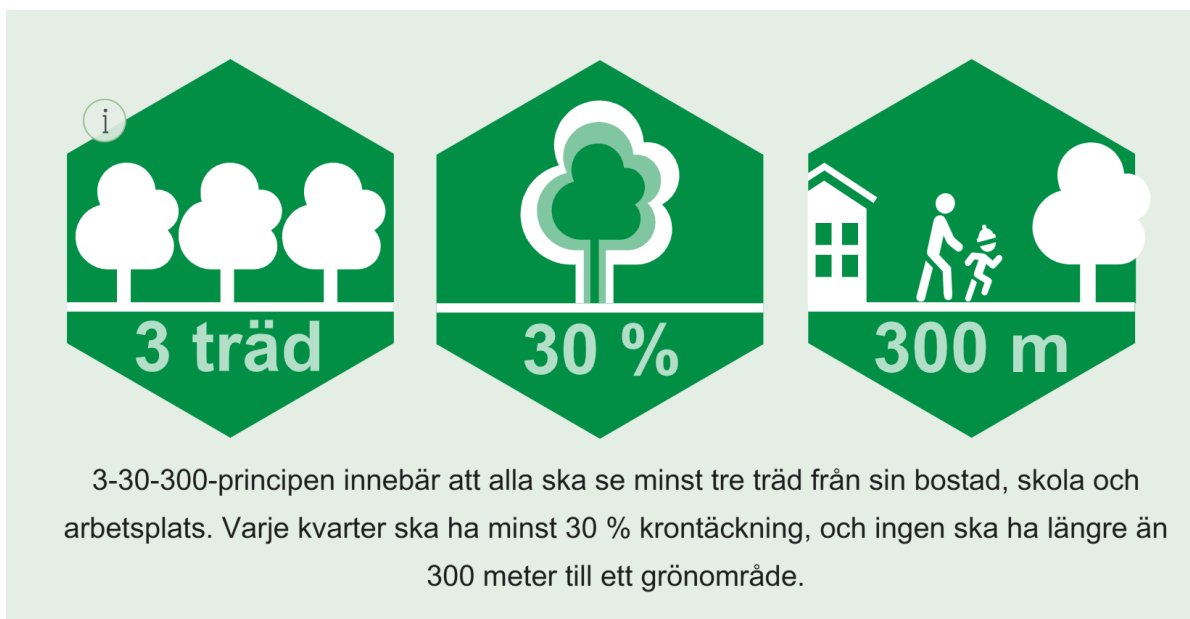
Träd

Gatans träd, både alléer och solitärer, ger stadsmiljön karaktär och struktur samtidigt som de förbättrar mikroklimatet och dämpar buller. För att möta ett klimat i förändring behöver Hässleholm fler träd och en ökad krontäckning.

Specifika riktlinjer - Träd

- Träd ska planteras i rader längs gator och torg för att stärka stadens struktur. Upprätta träd som lind eller pelarek skapar en tydlig och ordnad estetik, medan variation i bladfärg och blomning tillför liv och grönska.
- Befintliga trädbestånd bör bevaras, och nyplanteringar ska ske med beprövade metoder, där [3-30-300-principen](#) bör tillämpas (se kort beskrivning nedan).
- Solitära träd placeras i noder och siktlinjer.
- Träd kan användas för att skapa rumslighet och tydlig struktur i stadsbilden, exempelvis genom dubbla trädrader där utrymme finns eller enskilda rader vid begränsade förhållanden.
- Befintliga träd av hög kvalitet ska skyddas och bevaras. Om träd behöver tas bort, ska de ersättas med ny och ändamålsenlig vegetation.
- Stadsträden ska ges tillräckligt utrymme ovan och under marken för att främja hälsa och tillväxt.
- Skelettjord ska användas i hårdgjorda ytor, och vägsalt ska undvikas genom upphöjda växtbäddar och stamskydd vid behov.
- Träd vid gator ska ha markgaller och påkörningsskydd, medan träd i gång- och cykelgator kan skyddas med buskplanteringar och/eller påkörningsskydd.

- Visuella och fysiska kopplingar till viktiga grönområden som Hässleholms kyrka och vidare till Hembygdsparken samt Stadsparken ska stärkas.
- Trädarten ska anpassas efter platsens förutsättningar samt till stadsrummets skala där bredare gator med högre bebyggelse tål högre träd med bredare krona.

Buskar och häckar

Buskar och häckar skapar lummighet, ramar in stadsmiljön och bidrar till bullerdämpning och dagvattenhantering. De ger också viktiga livsmiljöer för fåglar och insekter, vilket stärker den biologiska mångfalden.

Specifika riktlinjer

- Buskar och häckar bör placeras för att avgränsa ytor, skapa rumslighet och dämpa trafikbuller.
- Längs gångstråk och öppna platser ska häckar vara låga för att behålla siktlinjer och skapa trygghet.
- Regelbunden beskärning för att säkerställa en välvårdad och estetiskt tilltalande stadsmiljö.
- Kombinera buskar med perenna växter för en varierad och dekorativ yta, men också för att stärka dagvattenfördröjning och skapa mikrohabitat för insekter och fåglar.

Perenner, lökar och säsongsblommor

Blommor i stadsmiljön skapar färg, liv och variation i våra gemensamma rum. De förstärker platserns karaktär, ramar in torg och gator och gör stadens miljö mer inbjudande året om. Blommande växter ger oss sinnesupplevelser, skapar säsongsvariation och bidrar till en vacker och inspirerande stad att vistas i.

Specifika riktlinjer - Perenner

- Perenner med lång blomningstid, varierad höjd och formstark karaktär ska väljas för att ge kontinuerlig estetik och struktur.
- Perenner ska väljas och kombineras så att de blommar i olika omgångar.
- Perenner ska placeras i rabatter, planteringskärl eller som understöd under träd och häckar.
- Perenner med vinterstruktur ska inkluderas i planteringsytor, samt komplettera med lökväxter.
- Regelbunden rensning och uppdelning vid behov för att säkerställa god tillväxt och friskhet. Döda växtdelar tas bort för att bibehålla ett prydligt utseende.

Specifika riktlinjer - Säsongsblommor

- Säsongsblommor ska placeras strategiskt i stadskärnans torg, entréer och gångstråk som tillåter människor att komma nära för maximal visuell effekt.
- Säsongsblommor ska planteras i planteringskärl, blomstertorn och rabatter.
- Lökväxter kan komplettera säsongsblommorna.

Specifika riktlinjer - Lökar

- Lökväxter bör planteras i grupper för maximal effekt under våren. Använd arter som krokus, tulpaner och påskliljor som är tåliga och återkommer år efter år.
- Tidigblommande lökar ska placeras överst i planteringskärlen och senare sorter djupare för en lång blomningstid.
- Lökar bör planteras med perenner för att dölja lökväxternas bladverk efter blomning.
- Lökväxter bör planteras på strategiska platser som rondeller, torgkanter och parke-ringsytor för att ge visuella höjdpunkter.

För att se den interaktiva utvecklingskartan för grönstruktur, vänligen gå till motsva-rande kapitel i den digitala versionen.

8. Skötsel och underhåll

Skötsel och underhåll utgör en central del av en hållbar och attraktiv stadsmiljö och är viktigt för att skapa trygga, funktionella och estetiskt tilltalande miljöer som bidrar till både invånarnas välbefinnande och stadens identitet.

Generella riktlinjer

- Stadens offentliga utemiljöer ska framstå som välvårdade och trygga genom regelbunden tillsyn, skötsel och underhåll. Särskild prioritet till stadskärnan och centrum, likväl som de mest välbesökta parkerna och stadens huvudentréer.
- Platser och byggnader i stadskärnan och Norra station ska hållas fria från klotter och annan skadegörelse och nedskräpning med fokus på förebyggande åtgärder och snabb sanering.
- Välj konstruktioner med utbytbara delar av återvinningsbara material för att förlänga utrustningens livslängd.
- Säkerställ att uttjänta komponenter sorteras och återvinns enligt gällande riktlinjer.
- Använd miljövänliga och återvinningsbara produkter, såsom biologiskt nedbrytbara rengöringsmedel och skyddsfärger, vid rengöring och reparation.
- Regelbunden rensning i rabatter och uppdelning vid behov för att säkerställa god tillväxt och friskhet.
- Döda växtdelar i planteringskärl tas bort för att bibehålla ett prydligt utseende.
- Regelbunden beskärning av buskar för att säkerställa en välvårdad och estetiskt tilltalande stadsmiljö.

Förslag till zonindelning för skötselnivåer

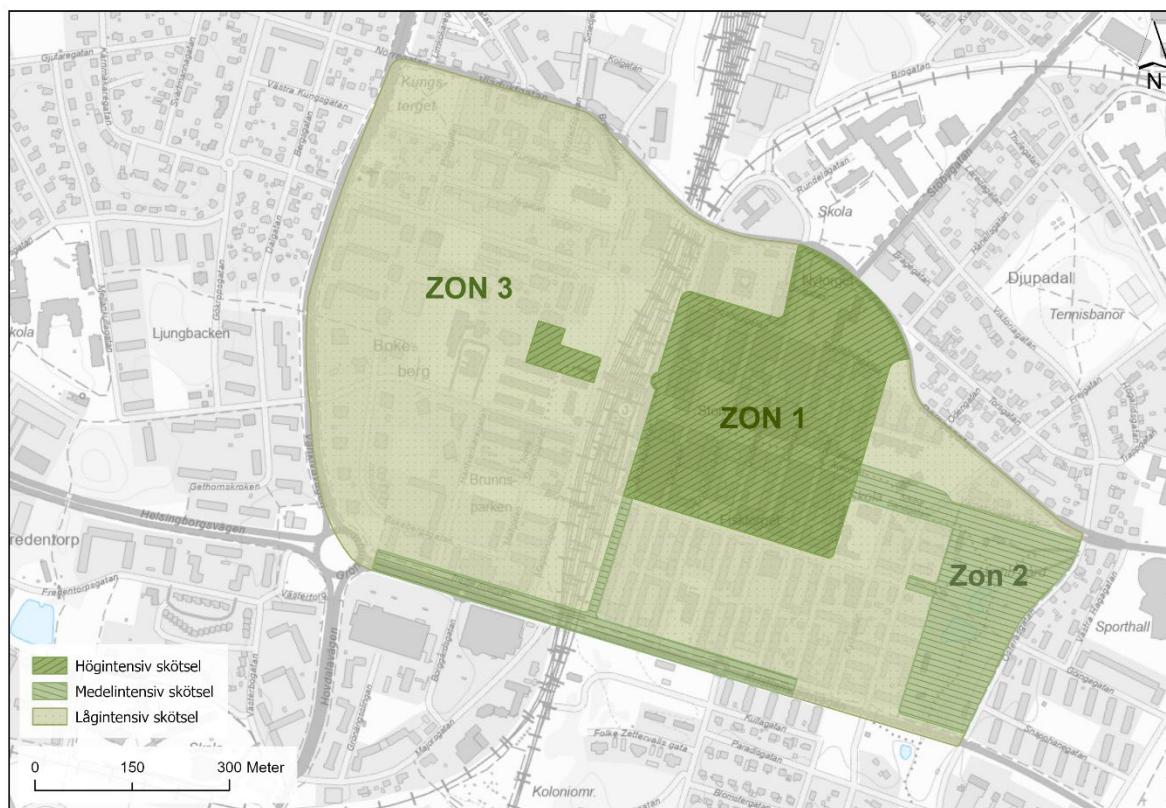
Stadens centrala delar har olika behov av renhållning och skötsel beroende på belastning och funktion. Stadskärnan och Norra Station kräver tätare och mer intensiv skötsel, medan andra delar kan ha ett glesare skötselintervall. För att tydliggöra skillnaderna i skötselbehov föreslås en zonindelning med tre nivåer, baserad på belastningsgrad, skötselintensitet och stadens prioriterade offentliga miljöer (se karta 4).

Zon 1: Högintensiv skötsel

Zon 2: Medelintensiv skötsel

Zon 3: Lågintensiv skötsel

En skötselmanual med mer specifika detaljer för varje skötselnivå behöver arbetas fram i samverkan mellan tekniska förvaltningen och miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen.

▶ 9. Skyltar

Skyltar är en viktig del av stadsbilden och ska utformas med omsorg för att bidra till en attraktiv stadsmiljö. Hässleholms kommuns skyltdokument ger riktlinjer för placering och utformning av skyltar för att balansera verksamheters behov med stadens estetiska och trafiksäkerhetsmässiga krav. Dokumentet fungerar som stöd vid ansökningar om lov och tillstånd och främjar en god dialog mellan verksamhetsutövare och kommunen.

Det kommunövergripande dokumentet *"Riktlinjer för skyltning"* antagen 2025 gäller.

Se Bilaga 1. Riktlinjer för skyltning

▶ 10. Uteserveringar

Uteserveringar är ett uppskattat och välkommet inslag i stadsmiljön. Deras centrala placering förtätar stadens offentliga rum, vilket gör att utformningen har stor betydelse för stadsbilden. De återfinns ofta på allmän mark, såsom torg, gångbanor och gator. De skapar sociala mötesplatser för invånare och besökare, och därmed bidrar de också till en levande stadskärna.

Riktlinjer för uteserveringar revideras under 2025. Fram tills dess gäller *"Råd och regler för upplåtelse av mark för uteserveringar"* från 2009.

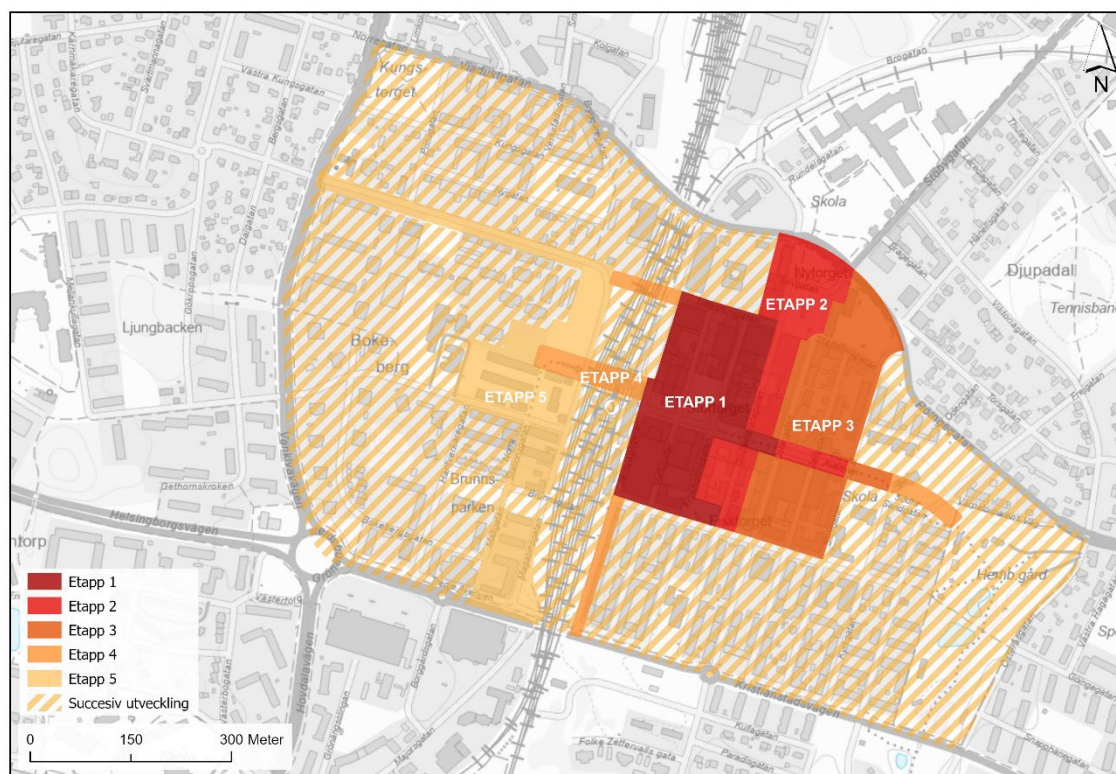
Se Bilaga 2. Råd och regler för upplåtelse av mark för uteserveringar

11. Vidare arbete

Detta stadsmiljöprogram är ett första steg mot en mer sammanhållen, attraktiv och hållbar stadsmiljö i Hässleholm. För att visionen ska bli verklighet krävs ett långsiktigt engagemang och en stark samverkan. Genom gemensamma krafter kan vi omsätta programmet i praktisk handling och skapa en levande stadsmiljö som håller över tid.

Etappindelning

För att visa vilka platser som kan prioriteras när programmet genomförs i kommunens dagliga arbete – både i underhåll, skötsel, upprustning och gestaltning – har en etappindelning tagits fram (se karta 5). Den syftar till att göra det enklare för alla att se var insatser och åtgärder behöver prioriteras för att utveckla stadens utemiljöer. Den syftar till att fungera som ett stöd i planeringen av stadens olika insatser. Indelningen baseras på analyser som identifierar var behoven är som störst och var åtgärder förväntas ge störst nytta. För att successivt påbörja genomförandet av programmets intentioner ska inledande insatser fokuseras inom etapp 1.

Karta 5: Kartan visar vilka delar i och intill stadskärnan som bör prioriteras i utvecklingen av stadens utemiljöer. Den fungerar som stöd för prioriteringsbeslut. För fullständig tillgång till kartunderlagen, vänligen se det motsvarande kapitlet i den digitala versionen.

Pilotprojekt

Exempel på insatser som kan utveckla och stärka stadsmiljön på kort sikt är olika pilotprojekt, såsom sommargator, sommartorg, pop-up-parker och konstprojekt. Dialog med medborgare ska gärna inkluderas vid platsutveckling.

- **Sommargator och sommartorg** – Tillfällig omvandling av gator och torg till bilfria mötesplatser med sittplatser, grönska och olika aktiviteter. Verksamheter får möjlighet att flytta ut sina serveringar.
- **Pop-up-parker** – Små tillfälliga parker på outnyttjade ytor för att skapa grönska och rekreation.
- **Konstprojekt och installationer** – Offentliga konstprojekt där invånare och lokala konstnärer bidrar.

Sommargator och sommartorg är kortsiktiga lösningar som på lång sikt kan utvecklas till permanenta utformningar. Dessa är extra viktiga att genomföra och bör vara återkommande handlingar varje år för att bidra till aktivitet och rörelse.

Syftet med sommargatan är att göra området mer attraktivt för gående och cyklister samt skapa en mer levande och trivsamt plats för invånare, besökare och handlare.

För att se den interaktiva pilotprojektskartan, vänligen gå till motsvarande kapitel i den digitala versionen.

Slutord

Stadsmiljön formas inte över en natt. Den växer fram steg för steg – genom varje insats, varje samarbete och varje samtal. Det kräver uthållighet, helhetssyn och viljan att arbeta tillsammans över gränser.

När vi förenar modet att tänka nytt med respekt för platsens identitet och människors behov, kan vi skapa mer än bara fysiska rum – vi bygger en levande stad som håller och växer med sin tid.

Antagen: 2025-06-24 § 89

Dnr: B 2024-000744

Bilaga 1. Riktlinjer för skyltning

Bilaga 2. Råd och regler för upplåtelse av mark för uteserveringar